

Kieniewicz, Stefan

"Russland und Österreich zur Zeit der Napoleonischen Kriege", red. Anna M. Drábek, Walter Leitsch, Richard G. Plaschka, Wien 1989 : [recenzja]

Przegląd Historyczny 81/3-4, 724

1990

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

Russland und Österreich zur Zeit der Napoleonischen Kriege. Herausgegeben von Anna M. Drabek, Walter Leitsch und Richard G. Plaschka. Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Wien 1989, s. VIII, 206.

Jest to zbiór czternastu referatów wygłoszonych na radziecko-austriackim sympozjum historyków w Wiedniu w 1985 r. Temat rosyjsko-austriackich stosunków lat 1798—1815, oscylujących pomiędzy chwiejnym sojuszem i pozorowanym antagonizmem, posiada bogatą literaturę, także w języku polskim; niezłe nadawał się on do akademickiej, międzynarodowej dyskusji. Otwiera tom syntetyzujący artykuł R. Plaschki — jest to rodzaj podsumowania następujących po nim wypowiedzi. Dwa teksty noszą charakter przeglądów wydawnictw (G. S. Kuczarenko) lub archiwaliów (P. Broucek). Dwa artykuły starają się dać syntezę całości zagadnienia (T. M. Islamow, K. Heppner). Cztery podejmują tematy szczegółowe, rozgrywki dyplomatyczno-wojskowej: bądź 1805 roku (R. Egger, O. W. Orlik), bądź lat 1813—15 (A. L. Narocznicki, J. A. Pisarew). Zastanawia niemalże całkowite przemilczanie kampanii 1809 roku, w której strona rosyjska odegrała tak dwuznaczną rolę. Pięć referatów uznać można za marginalia, skądinąd nie mało ważne. Anna M. Drabek mówi o przemarszu wojsk rosyjskich przez ziemię czeskie w 1805 r., o wpływie tego wydarzenia na rozbudzenie czeskiego sławizmu; J. S. Dostjan o stosunku Rosji i Austrii do powstania serbskiego 1804—1813; E. Zöllner o francuskich impresjach na temat Austrii i Wiednia z początku XIX wieku (omawiani są tu, z wybitniejszych: Eugeniusz Beauharnais, Mme de Staël, Stendhal itd.); M. Csaky o poglądach dwóch konserwatywnych romantyków: Franciszka Széchenyi i Fryderyka Schlegla na temat Austrii i Rosji. Oraz bodajże najciekawszy, ostatni referat R. Sandgrubera: „Inflationskonjunktur und Alltagsnot in Österreich zur Zeit der Napoleonischen Kriege”. Zwięźle i powściągliwie mówi on o przeszkodach wojennej koniunktury gospodarczej, następstwach inflacji i dewaluacji, narastających kontrastach pomiędzy zbytkiem i rozrzutnością niewielu, a rosnącą nędzą szerokich rzesz (zwłaszcza poza Wiedniem).

Sprawy polskie w tym tomie słabo tylko są uwzględnione jeśli zważyć, jak bardzo zaprzętały one uwagę dyplomatów, pomiędzy 1807 a 1815 rokiem. Dorachować się można trzech wzmianek o ks. Józefie Poniatowskim, dwóch o Adamie J. Czartoryskim, jednej o Józefie Sułkowskim. Obficie za to występują polskie nazwy w indeksie nazw miejscowych — jako że poprzez polskie ziemie maszerowały wtedy krociowe armie: napoleońskie i koalicyjne.

S.K.

Das Polenbild der Deutschen 1772—1848. Anthologie herausgegeben von Gerard Kozielek, mit einer Einführung von Gerard Kozielek und einem Geleitwort von Wolfgang Drost, Carl Winter Universitätsverlag, Heidelberg 1989, s. 273.

Autor niniejszego zbioru przygotował niedawno podobną antologię tak zwanych *Polenlieder*, niemieckich poezji poświęconych powstaniu listopadowemu. Ukazała się ona w wersji niemieckiej (Stuttgart 1982) i tłumaczeniu polskim (Ossolinemu 1987). Jest też Kozielek autorem kilkunastu przyczynków o ustosunkowaniu się niemieckich pisarzy do sprawy polskiej w XVIII i XIX wieku. Zasięg niniejszej publikacji jest szerszy tematycznie i chronologicznie, obejmuje nie tylko poezję, ale